

LähiTapiola Varainhoito Oy

Toimintakertomus ja
tilinpäätös 2018
y-tunnus 1604393-7

LÄHITAPIOLA

Sisällysluettelo

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	3
LähiTapiola Varainhoito Oy vuonna 2018.....	3
Vakavaraisuus ja riskienhallinta	5
Hallinto, henkilöstö, palkitseminen	6
Vastuullisuus.....	8
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	8
Tulevaisuuden näkymät	8
Voitonjakoesitys	9
TILINPÄÄTÖS 1.1. – 31.12.2018	10
LähiTapiola Varainhoito Oy.....	10
Tase.....	10
Tuloslaskelma	11
Epäsuora rahoituslaskelma	12
Tunnusluvut.....	13
Tilinpäätöksen liitetiedot	13
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	20
Liitetiedot riskienhallinnasta	21
Liitetiedot vakavaraisuuden hallinnasta.....	22
Allekirjoitukset	23
Tilinpäätösmerkintä	24

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

LähiTapiola Varainhoito Oy (LähiTapiola Varainhoito) kuuluu LähiTapiola-ryhmään, jonka ylimpänä emoyrityksenä toimii LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola Vahinkoyhtiö, y-tunnus 0211034-2). LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös on julkaistu LähiTapiolan verkkosivuilla www.lahitapiola.fi.

LähiTapiola Varainhoito Oy vuonna 2018

LähiTapiola Varainhoito toimii LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden, LähiTapiola-rahastojen ja myös ulkopuolisten sijoittajien varainhoitajana. LähiTapiola Varainhoito täydentää LähiTapiola-ryhmän elämänturvastrategiaa talouden palveluillaan tarjotessaan asiakkaille täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa.

- Liiketulos 2,0 miljoonaa euroa.
- Hallinnoitavat varat 10 207,9 miljoonaa euroa
- Vakavaraisuussuhde 51,0 prosenttia

Liiketoiminta-alueet

Varainhoitopalvelut

LähiTapiola Varainhoito tarjoaa asiakkailleen sijoituspalveluyrityksenä varainhoitopalveluja.

Varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat laskivat 5,3 prosenttia 10 207,9 miljoonaan euroon (10 781,8 milj. € 12/2017). LähiTapiola-rahastojen pääomat laskivat 4 001,1 miljoonaan euroon (4 311,6 milj. € 12/2017).

Tavoitteemme on vuonna 2019 edelleen vahvistaa markkina-asemaamme varainhoitomarkkinoilla. LähiTapiolan kasvava asiakaskunta, uudistunut sijoituspalveluiden tarjoama yhdessä sijoittamista kohtaan kasvavan kiinnostuksen myötä tarjoavat tähän hyvät mahdollisuudet. Markkinaosuu- den positiivinen kehitys edellyttää hintakilpailukyvyyn aktiivis- ta seurantaa.

Pitkäjänteinen ja kurinalainen sijoitusprosessi palkittiin myös vuonna 2018. LähiTapiola Varainhoito, LähiTapiola Maailma –yhdistelmärahastot ja LähiTapiola Pohjoinen Yri- tuskorko –rahasto keräsivät yhteensä kahdeksan rahasto- luokittaja Thomson Reuters Lipperin palkintoa. Erityisesti institutionaaliset sijoittajat ovat tutkimuksen mukaan arvos- taneet kykyämme ottaa markkinanäkemyistä sekä vastuulli- sen sijoittamisen integrointia sijoitustoimintaan ja sen rapor- tointiin.

Tunnusluvut

(% / milj. euroa)	2018	2017	2016
TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT			
Oma pääoma (keskimäärin)	22,6	22,7	21,4
Taseen loppusumma (keskimäärin)	28,1	27,9	26,0
Palkkiotuotot	20,7	21,5	19,9
Liikevaihto	21,0	22,2	20,1
Liiketulos	2,0	5,9	5,4
Liikevoitto liikevaihdosta, %	9,6	26,6	26,6
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,1	20,9	20,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	5,7	17,0	16,5
Omavaraisuusaste, %	81,5	79,9	82,8
Kulu/Tuotto –suhde	0,9	0,7	0,7
VAKAVARAISUUS (Pilari I mukaan)			
Ydinpääoma (CET1) suhteessa kokonaisriskiin, %	51,0	47,2	35,1
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa kokonaisriskiin, %	51,0	47,2	35,1
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa kokonaisriskiin, %	51,0	47,2	35,1
Kiinteiden yleiskustannusten perusteella laskettu kokonaisriski	38,3	35,3	35,5

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuus oli tarkastelujakson päättyessä erinomaisella tasolla. Ydin-, ensisijaisen ja kokonaispääoman määrä kokonaisriskistä oli 51,0 prosenttia (47,2 %).

Vuoden 2018 tulos on vahvistettu vasta vakavaraisuuden laskennan jälkeen, joten sitä ei ole luettu mukaan ydinpääomaan. Tämä huomioiden vakavaraisuus olisi ollut 53,1 prosenttia (53,9 %).

Tulostiivistelmä	2018	2017
Liiketulos, milj. eur.	2,0	5,9
Tilikauden tulos, milj. eur.	1,6	4,7
Palkkiotuotot, milj. eur.	20,7	21,5
Sijoituspalvelutoiminnan tuotto yht.	21,0	22,2
Hallintokulut, milj. eur.	17,7	15,1

Vuoden 2018 tulos oli toimintaympäristö huomioiden kohtuullinen 1 607 tuhatta euroa (4 734 tuhatta euroa). Sijoituspalvelutoiminnan tuotot olivat 20 979 tuhatta euroa (22 242 tuhatta euroa) haastavasta sijoitusympäristöstä huolimatta.

Tasetiivistelmä	2018	2017
Saamiset luottolaitoksilta, milj. eur.	20,8	21,4
Vieras pääoma, milj. eur.	5,0	5,8
Oma pääoma, milj. eur.	22,3	23,0
Taseen loppusumma	27,3	28,8

Oma pääoma oli 22,3 miljoonaa euroa (23,0 milj. €). Muutos johtui tilikauden tuloksesta 1,6 miljoonaa ja vuonna 2018 maksetusta osingosta –2,4 miljoonaa euroa.

Tilikauden merkittävät tapahtumat

LähiTapiola-ryhmässä käynnistyi uusi strategiakausi vuoden 2019 alusta. Olimme vuonna 2018 aktiivisesti mukana strategian mukaisessa toimintamallissa rakentamassa asiakkaillemme talouden turvaa tarjoamalla kattavia ja kustannustehokkaita varainhoidollisia ratkaisuja.

LähiTapiola Varainhoito sai vuonna 2018 erinomaista palautetta sijoitustoiminnan vastuullisuudesta. Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) tukema PRI (Principles for Responsible Investment) antoi vastuullisen sijoittamisen toteuttamises-tamme vuodelta 2017 kiitettävät arvosanat. Arvosanamme ovat parantuneet ESG-integroinnin osalta kaikissa suorissa sijoituksissamme – osakkeissa, valtionlainoissa ja yritys-lainoissa. Arvosanojen parantuminen kertoo systemaattisesta ja pitkäjänteisestä työstä, jota olemme vastuullisen sijoittamisen saralla tehneet jo vuosia.

Asiakkaat ja asiakasedut

LähiTapiola Varainhoito toimii itsenäisenä omaisuudenhoitajana LähiTapiola-rahastoille. Lisäksi asiakkainamme on institutionaalisia sijoittajia, yrityksiä ja yhteisöjä sekä yksityis-henkilöitä.

Tarjoamme varainhoitopalveluja erilaisina palvelukokonaisuuksina, merkittävimpana LähiTapiola Private Banking -palvelut. Varainhoitopalvelujemme asiakasmäärät kehittyivät positiivisesti vuoden 2018 aikana. Alhainen korkotaso ja sijoitusmarkkinoiden volatilitteetti ovat lisänneet asiakkaiden kiinnostusta sekä sijoitusrahasto- että varainhoitopalveluihin.

Toimintaympäristö

Talouden toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu hidastui vuonna 2018 edellisvuodesta. Suhdannehuippu näyttää ajoittuneen alkuvuoteen 2018, jonka jälkeen talouden hidastuminen on ollut laaja-alaista ja voimakasta. Esimerkiksi Saksan, Italian ja Japanin

taloudet supistuivat vuoden kolmannella neljänneksellä.

Teollisuusmaiden ennakoivissa suhdanneosoittimissa käänne heikompaan näyttää tapahtuneen jo kesällä 2017. Näkymien heikkenemisen myötä maailmantalouden odotetaan liukuvan asteittain korkeasuhdanteesta matalasuhdanteeseen.

Alkuvuonna osakemarkkinoilla koettiin hetkellisesti voimakasta heiluntaa, mutta varsinainen kurssilasku alkoi vasta vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kurssilasku oli voimakasta ja laaja-alaista, jonka vuoksi perinteiset omaisuusluokat eivät juuri tarjonneet hajautushyötyjä. Pääomaisuusluokista ainoastaan eurooppalaiset valtionlainat tarjosivat positiivisia tuottoja korkojen laskun myötä. Kokonaisuutena vuosi jäi heikoimmaksi sitten vuosien 2007 - 2009 globaalin finanssikriisin.

Keskuspankeista Yhdysvaltojen keskuspankki FED jatkoi koronnostoja, kun taas Euroopan keskuspankki EKP ja Japanin keskuspankki BoJ jatkoivat kevyttä rahapolitiikkaa. Yhdysvalloissa ohjauskorko on jo noussut lähelle talouden pidemmän aikavälin tasapainokorkoa.

Maailman osakemarkkinoiden vuosituotto paikallisissa valuutoissa mitattuna painui miinukselle. Dollarin ja jenin vahvistumiset paransivat tuottoa eurosijoittajan näkökulmasta, mutta eivät muuttaneet etumerkkiä. Voimakkainta kurssilaskua nähtiin kehittyvillä markkinoilla.

Korkomarkkinoilla valtionlainsijoitusten tuotot yllättivät positiivisesti pitkien korkojen laskun seurauksena. Sen sijaan riskillisten korkosijoitusten, kuten korkeariskisten yritysainojen ja kehittyvien markkinoiden lainojen tuotot painuivat negatiiviseksi. Heikointa kehitystä nähtiin kehittyvillä markkinoilla.

Vakavaraisuus ja riskienhallinta

Vakavaraisuuden hallinta

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuuden hallintaprosessi koostuu viranomaisvaateiden mukaisesta Basel III Pilari I-vakavaraisuuslaskennasta ja -raportoinnista sekä yhtiön omasta taloudellisen pääoman laskentamallista (ICAAP), jolla syvennetään Pilari I-laskentaa ottaen huomioon ulottuvuudet ja riskit, joita Pilari I-laskenta ei kata.

Tällaisia ovat esimerkiksi toimintaympäristöön ja sen muutoksiin liittyvät riskit. Tarkastelussa huomioidaan myös vuosittaisen riskikartoituksen tulokset. Hallitus linjaa yhtiön

riskinottohalukkuuden vuosisuunnittelussa asettamalla tavoitetasot pääomavaateiden ja omien varojen suhteille sekä omien varojen laadulle. Vakavaraisuuslaskenta toteutetaan ja tulokset raportoidaan hallitukselle vuosineljänneksittäin tai tarvittaessa.

Vuoden 2018 päättyessä yhtiön vakavaraisuussuhde oli 53,1 prosenttia (47,2 %) ja vakavaraisuusasema näin ollen erinomainen.

Vakavaraisuuslaskenta

(% / milj. euroa)	2018	2017
OMAT VARAT (TC)		
Ydinpääoma (CET1)		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	20 662	18 293
Vähennykset ydinpääomasta	-1 110	-1 615
CET1 yhteensä	19 552	16 678
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
AT1 yhteensä	0	0
Ensijainen pääoma (T1 = CET1+AT1)	19 552	16 678
Toissijainen pääoma (T2)		
T2 yhteensä	0	0
OMAT VARAT YHTEENSÄ (TC=T1+T2)	19 552	16 678
RISKIPAINOTETUT ERÄT (Kokonaisriski)		
(Luottoriskin osuus ei lisää kokonaisriskiä)	9 589	10 084
Kiinteiden yleiskustannusten perusteella laskettu kokonaisriski	28 720	25 250
RISKIPAINOTETUT ERÄT YHTEENSÄ	38 309	35 334
Ydinpääoma (CET1) suhteessa kokonaisriskiin, %	51,0	47,2
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa kokonaisriskiin, %	51,0	47,2
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa kokonaisriskiin, %	51,0	47,2
Vakavaraisuus tk-tulos huomioiden	53,1	53,9

Riskienhallinta

LähiTapiola Varainhoidon riskienhallinta perustuu voimassaolevaan lainsäädäntöön sekä siitä annettuihin määräyksiin ja ohjeisiin. Yhtiö noudattaa toiminnassaan LähiTapiolar ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita ja yhtiön riskienhallintaprosessi on osa ryhmän riskienhallintaprosessia.

Yhtiön hallitus määrittelee vuosittain hyväksyttävässä riskienhallintasuunnitelmassa riskinoton tavoitteet ja rajat, vastaa riskienhallinnan järjestämisestä, seuraa säännöllisesti riskinoton tasoa ja kehitystä sekä päättää tarvittaessa riskienhallinnallisista toimenpiteistä. Ryhmän Riskienhallintapalvelut antaa hallitukselle vuosittain lausunnon riskienhallintasuunnitelman toteutumisesta.

Toimiva johto vastaa päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskienhallintaprosessin kehittämisestä yhdessä ryhmän Riskienhallintapalvelujen kanssa. Sisäinen tarkastus tukee johtoa ja hallitusta valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä.

Riskienhallintaprosessi sisältää vuosisuunnittelun yhteydessä tehtävän riskikartoituksen, jossa arvioidaan yhtiön potentiaalisesti kohtaamat strategiset, operatiiviset, juridiset ja toimintaympäristön riskit. Toiminnan kannalta merkitykselliseksi arvioidut riskit kirjataan riskienhallintasuunnitelmaan ja niille määritellään riskienhallintatoimenpiteet.

Riskienhallinnan periaatteissa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia edellisestä vuodesta

Tarkempi kuvaus riskienhallinnasta

Tilinpäätöksen riskilietetiedoissa kerrotaan tarkemmin riskienhallinnan organisoinnista, eri riskilajien valvonnasta sekä riskitasoista.

Hallinto, henkilöstö, palkitseminen

LähiTapiola-ryhmän hallinto ja johtamisjärjestelmä

LähiTapiola-ryhmän ja sen yhtiöiden hallinnossa noudatetaan hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutus- ja rahoitusalaan koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin soveltuvin osin listayhtiöiden hallinnointikoodiin.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa vakuutusyhtiölain tarkoittaman vakuutusyhtiöryhmän, jonka lain tarkoittama ylin emoyritys on LähiTapiola Vahinkoyhtiö. Sillä on tässä roolissaan koko LähiTapiola-ryhmään ulottuva vastuu ryhmän ja sen yhtiöiden luotettavasta hallinnosta, vakavaraisuudesta, riskienhallinnan järjestämisestä, sisäisestä valvonnasta sekä näihin liittyvän viranomaisraportoinnin järjestämisestä.

LähiTapiola-ryhmän yhtiöt ovat järjestäneet keskinäiset vastuunsa ja työnjakonsa ryhmän sisäisin sopimuksin. LähiTapiola-ryhmässä toimii LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituk-

sen nimittämä yhtiöryhmän johtoryhmä, jossa ovat laajasti edustettuina LähiTapiola-ryhmän eri yhtiöt ja keskeisten yhteisten toimintojen vastuuhenkilöt.

Yhtiöryhmän johtoryhmä vastaa hallituksen sille antamien sekä LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden välillä solmitun ryhmäsopimuksen mukaisten valtuuksien puitteissa LähiTapiola-ryhmän strategisten ja muiden ryhmätason yhteisten asioiden valmistelusta, päätöksenteosta ja täytäntöönpanosta sekä yhtiöryhmän ohjaamisen ja kehittämisen kokonaisuudesta.

LähiTapiola Varainhoito noudattaa LähiTapiola Vahinkoyhtiön tytäryhtiönä LähiTapiola-ryhmän yhteisiä hallinto- ja johtamismenettelyjä.

Yhtiökokous

LähiTapiola Varainhoito Oy yhtiökokous pidettiin 4.4.2018. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2017, päätettiin yhtiön tuloksen käyttämisestä, myönnettiin vastuuvapaus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä valittiin yhtiön tilintarkastaja. Kokouksessa vahvistettiin lisäksi hallituksen jäsenen lukumäärä ja palkkiot sekä valittiin uudet jäsenet.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen voitonjakoesityksen vuonna 2018 maksetuille osingoille.

Hallitus

LähiTapiola Varainhoito Oy:n hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, joiden toimikausi on yksi vuosi. Hallitusten jäsenillä tulee olla monipuolinen ja toisiaan täydentävä ammatillinen pätevyys sekä kokemus ja sellainen osaaminen sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnasta kuin yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta on tarpeen.

LähiTapiola Varainhoidon hallitus kokoontui kymmene kertaa vuonna 2018. Kokouksien osallistumisprosentti oli 92,9.

Hallituksen jäseniä olivat:

Jari Eklund (s. 1963), hallituksen puheenjohtaja

- kauppatieteiden maisteri
- yhtiöryhmän johtaja LähiTapiola-ryhmä

Teija Kerminen (s. 1963)

- varatuomari, EMBA
- lakiasiaintohtaja LähiTapiola-ryhmä

Tapio Oksanen (s. 1958)

- kauppatieteiden maisteri
- Johtaja, talous ja rahoitus Työllisyysrahasto

Janne Pesonen (s. 1965)

- diplomi-insinööri, SHV
- varatoimitusjohtaja LähiTapiola Henkiyhtiö

Paula Pöntynen (s. 1952)

- ekonomi
- hallituksen puheenjohtaja Ekosuunta

Ulla Sipilä (s. 1957)

- yo-merkonomi
- toimitusjohtaja LähiTapiola Kainuu-Koillismaa

Jari Sundström (s. 1960)

- varatuomari
- toimitusjohtaja LähiTapiola Vahinkoyhtiö

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset ovat tilinpäätöksen liitetiedoissa.

LähiTapiola Varainhoito Oy:n johtoryhmä

Tom Liljeström (s. 1959)

- diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri
- toimitusjohtaja

Jyrki Mäkelä (s. 1961)

- kauppatieteiden maisteri
- johtaja, toimitusjohtajan varahenkilö

Tarja Asula (s. 1958)

- kauppatieteiden maisteri
- hallintojohtaja

Jari Järvinen (s. 1967)

- kauppatieteiden tohtori
- pääekonomisti, johtaja

Outi Kalpio (s. 1965)

- kauppatieteiden maisteri
- johtaja, osake- ja korkosijoitukset

Satu Norhomaa (s. 1974)

- BBA
- johtaja, yritys- ja yhteisöasiakkuudet

Tero Saarinen (s. 1974)

- tradenomi
- palvelujohtaja, IT ja liiketoiminnan tuki

Outi Vänni (s. 1962)

- oikeustieteen kandidaatti, varatuomari
- johtaja

Toimitusjohtaja

LähiTapiola Varainhoidon toimitusjohtajana toimii Tom Liljeström ja toimitusjohtajan varamiehenä Jyrki Mäkelä.

Lähipiiri

LähiTapiola Varainhoidon lähipiiristä kerrotaan tilinpäätöksen liitetiedoista.

Tilintarkastaja

Yhtiön tilintarkastaja on KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Timo Nummi, KHT.

Valvova viranomainen

LähiTapiola Varainhoito on julkisen valvonnan alainen sijoituspalveluyritys, jota valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että sijoituspalveluyritykset noudattavat lakia ja hyvää kirjanpitoa ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja.

Se seuraa ja arvioi valvottaviensa taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia.

Henkilöstö

LähiTapiola Varainhoidon henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana oli 56 (49) henkilöä. Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 58 henkilöä.

Palkitseminen

Palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on kannustaa hyvään suoritukseen sekä motivoida ja sitouttaa henkilöitä. LähiTapiola Varainhoidon palkitseminen perustuu yhtiöryhmän ja sen yhtiöiden strategiaan ja sen pohjalta asetettuihin tavoitteisiin.

Palkitsemisen perusteena on henkilön hyvä työsuoritus suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Palkkiojärjestelmä on osa kokonaispalkkausta ja se perustuu vuosipalkkioihin, vaikka jotkin palkkiotavoitteista voivat olla vuotta pidempää aikajaksoa mittaavia. Palkitsemisjärjestelmä koskee johtoa ja koko henkilöstöä.

Palkitsemisjärjestelmää vahvistettaessa pyritään varmistamaan siitä, että se on yhtiön ja LähiTapiola-ryhmän liiketoimintastrategian sekä tavoitteiden ja arvojen mukainen ja että se vastaa yhtiöryhmän pitkän aikaväli etua, ja on sopu- soinnussa yhtiöryhmän hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa eikä kannusta liialliseen riskinottoon.

Vastuullisuus

Vastuullinen sijoittaminen

Osake- ja yrityslainavalintamalleihin perustuvien sijoitusten osalta jatkettiin työtä vastuullisuusanalyysin syventämisessä. Salkunhoitajamme ovat tehneet vastuullisuusanalyyskejä jo lähes 10 vuoden ajan, jona aikana yritysten yhteiskuntavastuuraportointi on kehittynyt merkittävästi niin määrällisesti kuin laadullisestikin. Huomioimme analyysissä kohdistuu entistäkin enemmän yritysten varsinaisten tekojen merkityksellisyyteen raportointivaatimusten täyttymisen rinnalla.

Vastuullisuusanalyysin tuotamme osana sijoitusanalyysiiä ja sen perusteella annamme jokaiselle yritykselle vastuullisuusluokituksen. Huomioimme vastuullisen sijoittamisen periaatteet kaikissa omaisuusluokissa ja sijoitusmalleissamme pois lukien ns. markkinarahastot. Päivitämme analyysiamme säännöllisesti yritystapaamisten yhteydessä sekä ennen kaikkea silloin, kun uutta tietoa vastuullisuuden osalta on saatavilla. Vastuullisesta sijoittamisesta löytyy lisätietoa verkkosivuiltamme lahitapiola.fi/vastuullinen_sijoittaminen.

LähiTapiola Varainhoito vastuullisena työnantajana

LähiTapiola Varainhoito pyrkii myös yhtiönä toimimaan vastuullisesti. Suurin voimavaramme on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Kehitämme vastuullisuutta työnantajana jatkuvasti ja positiivinen kehitys näkyy hyvässä ilmapiiirissä ja yhteistyöhengessä sekä henkilöstön hyvinvointia mittaavan GPTW-kyselyn tuloksissa.

Omistajaohjaus

LähiTapiola-rahastojen omistajaohjauspolitiikan mukaisesti toteutamme aktiivista omistajuutta pääasiassa säännöllisten yritystapaamisten välityksellä. Vuoden 2018 aikana olimme aktiivisesti yhteydessä sekä jo sijoituskohteina oleviin yhtiöihin ja yhteisöihin, että potentiaalisiin uusiin sijoituskohteisiin. Salkunhoitajamme tapasivat yhteensä 796 yhtiötä vuoden aikana. Jo sijoituskohteina olevia yritysten tapaamisia oli noin 310 kappaletta. Viidesosassa näistä tapaamisista otimme esille yrityskohtaisia, vastuullisuusanalyysissämme nousseita ESG –näkökulmia. Näitä ovat erityisesti olleet päästö-, henkilöstö- ja verotusasiat sekä arvoketjun hallinta ja pankkien osalta riskienhallinta ja compliance-toiminnot liittyen muun muassa rahanpesuun. Lisäksi olimme sähkö-

postilla yhteydessä yhdeksään yritykseen liittyen yrityskohtaisiin vastuullisuusasioihin. Osallistuimme 12 suomalaisen yrityksen yhtiökokoukseen. Kokouksissa ei äänestetty. LähiTapiola Varainhoidon omistajaohjaus ja äänestyspolitiikka löytyvät vastuullisen sijoittamisen verkkosivuilta. Tavoitteenamme on listätä yhtiökokouksiin osallistumista merkittävästi vuonna 2019.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Yhtiöllä ei ollut merkittäviä tilikauden jälkeisiä tapahtumia.

Tulevaisuuden näkymät

Varainhoitoliiketoiminta

Sijoitusmarkkinoiden ja talousnäkömien haasteellisuus jatkuvat vuonna 2019. Markkinoiden kehityksellä on yhtiön tuloksen muodostumisessa merkittävä vaikutus.

Olemme aktiivisesti mukana LähiTapiola-ryhmän elämänturvastrategiassa tarjoamalla varainhoitopalvelujen entistä parempaa saatavuutta myös piensijoittajalle.

Vastuullisuuden merkitys asiakkaidemme sijoitustoiminnassa ja sijoituspalvelujen kysynnässä kasvaa edelleen ja kehitämme tuotteita vastaamaan tähän tarpeeseen.

Sijoitustoiminta

Maailmantalouden suhdannenäkymä on heikkenemässä ja kasvun odotetaan hidastuvan vuonna 2019 edellisvuodesta ja painuvan alle potentiaalisen kasvu-uransa.

Myös Suomen talous pääsi mukaan kansainvälisen talouden kasvuun. Suomen talouden vahvin kasvu ajoittui vuoteen 2017 ja nyt kasvun odotetaan hidastuvan teollisuusmaiden vanavedessä.

Suhdannenäkymään liittyy tällä hetkellä useita politiikkaan liittyviä riskejä. Iso-Britannian erosopimus Euroopan Unionista on edelleen tekemättä, Yhdysvaltojen presidentin protektionistinen kauppapolitiikka luo jännitteitä ja Italian uusi populistihallitus on törmäyskurssilla Euroopan Komission kanssa.

Poliittisten riskien lisäksi myös varallisuusarvojen lasku, korkojen nousu ja kehittyvien markkinoiden valuuttamyrskyn eskaloituminen voivat hidastaa maailmantalouden kasvua odotettua enemmän.

Sijoitusmarkkinoilla vuoden 2019 näkymään liittyvät tunnistetut riskit ovat pitkälti edellisvuoden kaltaisia. Talouden äkkijarrutus voisi johtaa pörssikurssien ja muiden riskillisten omaisuuserien laskuun. Historiallisen kokemuksen perusteella heikkenevä reaalitalous ja kiristynyt rahatalous ovat yleensä olleet haastava sijoitusympäristö riskillisille omaisuusluokille.

Voitonjakoesitys

Ehdotus voittoa ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteiksi

Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

Jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 19 645 069,97 euroa, josta tilikauden voitto on 1 607 664,86 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyystesti vaikuta jakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa 28.3.2019 pidettävälle yhtiökokoukselle, että vuoden 2018 tilikauden 1 607 664,86 euron voitosta maksetaan osinkoa 44,00 euroa osakkeelta ja loput tilikauden voitosta siirretään edellisten tilikausien tulos -tilille. Ehdotuksen mukaan osinkoihin käytettäisiin yhteensä 800 360,00 euroa.

TILINPÄÄTÖS 1.1. – 31.12.2018

LähiTapiola Varainhoito Oy

Tase

	liitenumero	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
Saamiset luottolaitoksilta			
Vaadittaessa maksettavat	1, 2, 10, 11, 12	20 771 066,59	21 390 781,69
Osakkeet ja osuudet	1, 3, 12	370,00	370,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	1, 3, 12	713 878,93	713 878,93
Aineettomat hyödykkeet	4, 5, 12	1 110 113,20	1 614 879,80
Aineelliset hyödykkeet			
Muut aineelliset hyödykkeet	5, 12	87 943,21	83 553,12
Muut varat	6, 12	4 116 224,25	4 649 590,61
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	7, 12	516 212,51	357 970,31
Vastaavaa yhteensä		27 315 808,69	28 811 024,46
VASTATTAVAA			
Vieras pääoma			
Muut velat			
Muut velat	8, 12	1 276 096,95	1 772 476,81
Siirtovelat ja saadut ennakot	9, 12	3 769 757,32	4 011 558,09
Vieras pääoma yhteensä		5 045 854,27	5 784 034,90
Oma pääoma			
Osakepääoma	13, 14	933 350,00	933 350,00
Ylikurssirahasto	13	1 691 534,45	1 691 534,45
Vapaat rahastot			
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	13	2 283 861,38	2 283 861,38
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	13	15 753 543,73	13 383 958,40
Tilikauden voitto (tappio)	13	1 607 664,86	4 734 285,33
Oma pääoma yhteensä		22 269 954,42	23 026 989,56
Vastattavaa yhteensä		27 315 808,69	28 811 024,46

Tuloslaskelma

	liitenumero	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Palkkiotuotot	17, 31	20 731 959,83	21 460 814,71
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista			
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		12 109,53	15 473,29
Muista yrityksistä		0,00	3 700,00
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista yhteensä	18	12 109,53	19 173,29
Liiketoiminnan muut tuotot	20	235 384,63	762 328,50
SUJOTUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT		20 979 453,99	22 242 316,50
Palkkiokulut	17	8 058,54	24 433,46
Korkokulut	19	38 684,77	0,00
Hallintokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	27, 28	5 145 389,81	4 749 001,78
Henkilösivukulut			
Eäkekulut	24, 27, 28	1 065 376,96	994 207,25
Muut henkilösivukulut		204 641,25	231 186,02
Henkilösivukulut yhteensä		1 270 018,21	1 225 393,27
Henkilöstökulut yhteensä		6 415 408,02	5 974 395,05
Muut hallintokulut		11 276 788,73	9 118 513,61
Hallintokulut yhteensä		17 692 196,75	15 092 908,66
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	22	592 377,01	590 913,65
Liiketoiminnan muut kulut	21, 30	632 206,06	613 911,16
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)		2 015 930,86	5 920 149,57
Tuloverot		408 266,00	1 185 864,24
TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)		1 607 664,86	4 734 285,33

Epäsuora rahoituslaskelma

	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto (tappio)	2 015 930,86	5 920 149,57
Maksetut verot	655 846,22	1 343 314,09
Liikevoittoon tehdyt oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	592 377,01	590 913,65
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	-12 109,53	-19 173,29
Muut oikaisut yhteensä	-12 109,53	-19 173,29
Liikevoittoon tehdyt oikaisut	580 267,48	571 740,36
Muut varat	533 366,36	-1 050 789,46
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	-158 242,20	351 447,02
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) / vähennys (+)	375 124,16	-699 342,44
Muut velat	-496 379,86	907 371,40
Siirtovelat ja saadut ennakot	-241 800,77	227 109,54
Maksetut verot verovelkojen oikaisuna	-1 064 112,22	-2 529 178,33
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-1 802 292,85	-1 394 697,39
Liiketoiminnan rahavirta (A)	1 824 875,87	5 741 164,19
Investointien rahavirta		
Saadut osingot	12 109,53	19 173,29
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	-92 000,50	-836 252,39
Investointien rahavirta (B)	-79 890,97	-817 079,10
Rahoituksen rahavirta		
Maksullinen osakeanti	0,00	176 700,00
Maksetut osingot	-2 364 700,00	-4 266 000,00
Rahoituksen rahavirta (C)	-2 364 700,00	-4 089 300,00
Rahavarojen muutos (A+B+C)		
lisäys (+) / vähennys (-)	-619 715,10	834 785,09
Rahavarat tilikauden alussa	21 390 781,69	20 555 996,60
Rahavarat tilikauden lopussa	20 771 066,59	21 390 781,69
Rahavarojen muutos	-619 715,10	834 785,09

Tunnusluvut

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Oma pääoma (keskimäärin), milj.€	22,6	22,7	21,4
Taseen loppusumma (keskimäärin), milj.€	28,1	27,9	26,0
Palkkiotuotot, milj.€	20,7	21,5	19,9
Liikevaihto, milj.€	21,0	22,2	20,1
Liikevoitto/-tappio, milj.€	2,0	5,9	5,4
Liikevoitto liikevaihdosta, %	9,6	26,6	26,6
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,1	20,9	20,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	5,7	17,0	16,5
Omavaraisuusaste %	81,5	79,9	82,8
Kulu/tuotto -suhde	0,9	0,7	0,7

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tase-eriä koskevat liitetiedot

1. Rahoitusvarojen ryhmät

	2018	2017
Hankintameno arvoistettavat	21 484 945,52	22 104 660,62
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	370,00	370,00
Yhteensä	21 485 315,52	22 105 030,62

2. Saamiset luottolaitoksilta

	2018	2017
Kotimaisilta luottolaitoksilta		
Vaadittaessa maksettavat	20 771 066,59	21 390 781,69

3. Osakkeet ja osuudet

	2018	2017
Osakkeet ja osuudet muissa yrityksissä		
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat oman pääoman ehtoiset instrumentit		
Muut kuin julkisesti noteeratut	370,00	370,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		
Muut kuin julkisesti noteeratut	713 878,93	713 878,93
Yhteensä	714 248,93	714 248,93
joista hankintamenoon arvostetut	714 248,93	714 248,93
joista osakelainauksen kohteena	-	-
joista sijoituksia luottolaitoksiin	-	-
Luokittelua muutettu v. 2018 normistomuutoksesta johtuen		
Osakkeet ja osuudet luokiteltu aikaisemmin Myytävissä oleviin		

4. Aineettomat hyödykkeet

	2018	2017
ICT-järjestelmien suunnittelu- ja ohjelmointimenot	1 110 113,20	1 614 879,80

5. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

	2018	2017
Aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	2 815 311,00	2 021 711,00
+ lisäykset tilikautena	58 296,00	793 600,00
Hankintameno 31.12.	2 873 607,00	2 815 311,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-1 200 431,20	-637 368,60
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-563 062,60	-563 062,60
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-1 763 493,80	-1 200 431,20
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 110 113,20	1 614 879,80
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 614 879,80	1 384 342,40
Aineelliset hyödykkeet		
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	359 046,97	316 394,58
+ lisäykset tilikautena	33 704,50	70 152,68
- vähennykset tilikautena	0,00	-27 500,29
Hankintameno 31.12.	392 751,47	359 046,97
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-275 493,85	-247 642,80
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-29 314,41	-27 851,05
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-304 808,26	-275 493,85
Kirjanpitoarvo 31.12.	87 943,21	83 553,12
Kirjanpitoarvo 1.1.	83 553,12	68 751,78

6. Muut varat

	2018	2017
Muut saamiset	4 116 224,25	4 649 590,61

7. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	2018	2017
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Muut siirtosaamiset	516 212,51	336 477,49
Maksetut ennakkomaksut	0,00	21 492,82
Yhteensä	516 212,51	357 970,31

8. Muut velat

	2018	2017
Muut velat		
Muut kuin maksujenvälitysvelat	1 276 096,95	1 772 476,81

9. Siirtovelat ja saadut ennakot

Siirtovelat		
Muut siirtovelat kuin korkovelat	1 152 151,65	4 011 558,09

10. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

Maturiteettijakauma	alle 3 kk	2018	2017
Saamiset			
luottolaitoksilta	20 771 066,59	20 771 066,59	21 390 781,69

11. Tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta

Tase-erä, kotimaan rahan määräinen	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	joista samaan	2018 yhteensä	2017 yhteensä
			konserniin kuuluvalta		
Saamiset luottolaitoksilta	20 771 066,59	-	-	20 771 066,59	21 390 781,69
Muu omaisuus	6 544 742,10	-	2 155 646,51	6 544 742,10	7 420 242,77
Yhteensä	27 315 808,69	-	2 155 646,51	27 315 808,69	28 811 024,46
Muut velat	1 276 096,95	-	622 038,05	1 276 096,95	1 772 476,81
Siirtovelat ja saadut ennakot	3 769 757,32	-	-	3 769 757,32	4 011 558,09
Yhteensä	5 045 854,27	-	622 038,05	5 045 854,27	5 784 034,90

12. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia

Varat ja velat, jotka alkuperäisen kirjaamisen jälkeen arvostetaan taseessa käypään arvoon toistuvasti tai kertaluonteisesti

Tason 1 instrumenttien käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten varojen tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla, kuten esimerkiksi hinnat pörssistä, välittäjältä tai hintatietopalvelusta. Tason 1 instrumentit koostuvat pääasiassa kotimaisista noteeratuista vieraan pääoman ehtoista sijoituksista, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Tason 2 instrumenttien käyvät arvot on laskettu arvostusmenetelmillä toimivilla markkinoilla noteeratuista hinnoista johdettuna.

Toistuvasti määritettävät käyvät arvot, joiden määrittämisessä käytetään merkittäviä muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja

Tason 3 omaisuuserää tai velkaa koskevat syöttötiedot eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon. Taso 3 sisältää sellaisia oman pääoman ehtoisia instrumentteja, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua markkinahintaa ja joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, joten ne on arvostettu hankintamenuun.

Rahoitusvarojen ja velkojen käyvät arvot	2018	2017	2018	2017
Rahoitusvarat	Käypä arvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Kirjanpitoarvo
Saamiset luottolaitoksilta	20 771 066,59	21 390 781,69	20 771 066,59	21 390 781,69
Osakkeet ja osuudet	370,00	370,00	370,00	370,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yr	713 878,93	713 878,93	713 878,93	713 878,93
Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit	Taso 1	Taso 2	Taso 3	2018
Rahoitusvarat				Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			370,00	370,00
Kauden aikana realisoitumattomat voitot ja tappiot (taso 3)			-	

13. Oman pääoman erät

	Tilikauden alussa	+ Lisäys - Vähennys	Sirrot erien välillä	Tilikauden lopussa
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	933 350,00	0,00	-	933 350,00
Ylikurssirahasto	1 691 534,45	0,00	-	1 691 534,45
Vapaat rahastot				
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	2 283 861,38	0,00	-	2 283 861,38
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	13 383 958,40	-2 364 700,00	4 734 285,33	15 753 543,73
Tilikauden voitto tai tappio	4 734 285,33	1 607 664,86	-4 734 285,33	1 607 664,86
Yhteensä	23 026 989,56	-757 035,14	0,00	22 269 954,42

14. Osakepääoma

Yhtiön osakkeet jakautuvat A- ja B-osakesarjoihin.

Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeella on 100 ääntä ja B-osakkeella yksi ääni.

A-sarja

Osakepääoma tilikauden alussa	88 350,00	0,00
Tilikauden aikana toteutettu osakeanti	0,00	88 350,00
Osakepääoma tilikauden lopussa	88 350,00	88 350,00
Osakkeiden nimellisarvo	ei ole	ei ole
Osakkeiden lukumäärä tilikauden alussa, kpl	190,00	0,00
Osakkeiden lukumäärän muutos osakeannissa, kpl	0,00	190,00
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa, kpl	190,00	190,00

B-sarja

Osakepääoma tilikauden alussa	845 000,00	845 000,00
Tilikauden aikana toteutettu osakeanti	0,00	0,00
Osakepääoma tilikauden lopussa	845 000,00	845 000,00
Osakkeiden nimellisarvo	ei ole	ei ole
Osakkeiden lukumäärä tilikauden alussa, kpl	18 000,00	1 800,00
Osakkeiden lukumäärän muutos osakeannissa, kpl	0,00	16 200,00
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa, kpl	18 000,00	18 000,00

Yhtiön vähimmäispääoma

730 000,00

730 000,00

Yhtiön enimmäispääoma

1 690 000,00

1 690 000,00

15. Osakkeita koskevat osakeannit, optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjojen liikkeeseenlaskut

ei ole

16. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

Osakekannan jakauma	Osakkeita, kpl	% -osuus	
		osakkeista	% -osuus äänistä
A-sarja			
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	190,00	100 %	100 %
Yhteensä	190,00	100 %	100 %
B-sarja			
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	5 999,00	33 %	33 %
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	6 000,00	33 %	33 %
Muut LähiTapiola-ryhmän yhtiöt	6 001,00	33 %	33 %
Yhteensä	18 000,00	100 %	100 %
Osakekannan jakauma yhteensä			
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	6 189,00	34 %	68 %
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	6 000,00	33 %	16 %
Muut LähiTapiola-ryhmän yhtiöt	6 001,00	33 %	16 %
Yhteensä	18 190,00	100 %	100 %

Tuloslaskelman eriä koskevat liitetiedot

17. Palkkiotuotot ja -kulut

	2018	2017
Palkkiotuotot		
OmaisuuDENhoidosta	20 731 959,83	21 460 814,71
Palkkiokulut		
Rahaliikenteestä	-8 058,54	-24 433,46

18. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2018	2017
Osinkotuotot sijoituksista osakkeisiin ja osuuksiin		
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokitelluista sijoituksista	0,00	3 700,00
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	12 109,53	15 473,29
Yhteensä	12 109,53	19 173,29

19. Korkotuottojen ja -kuluJen erittely tase-erittäin

	2018	2017
Korkokulut		
Muut korkokulut	38 684,77	0,00

20. Liiketoiminnan muut tuotot

	2018	2017
Muut tuotot	235 384,63	762 328,50

21. Liiketoiminnan muut kulut

	2018	2017
Vuokratulut	335 370,72	330 719,29
Muut kulut	296 835,34	283 191,87
Yhteensä	632 206,06	613 911,16

22. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2018	2017
Aineettomista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	563 062,60	563 062,60
Aineellisista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	29 314,41	27 851,05
Poistot yhteensä	592 377,01	590 913,65

23. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Yhtiö on sijoituspalveluyritys, jonka pääasiallisena liiketoiminta-alueena on omaisuudenhoito.

Yhtiön toimialueena on koko Suomi LähiTapiola-ryhmän alueverkoston kautta.

Yhtiöllä ei ole konttoriverkostoa Suomen ulkopuolella. Henkilöstötiedot on ilmoitettu liitteessä 26

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

24. Eläkevastuut

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-perusvakuutuksella Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elossa ja lisäeläketurva LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä.

25. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyvä yhteisvastuu (ALV 188 §)	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa		
Konserniyhtykset	550 286,97	299 766,54
Muut ryhmän yritykset	1 846 176,42	2 369 617,10
Yhteensä	2 396 463,39	2 669 383,64
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120 § mukainen tarkistusvastuu	2018	2017
10 v tarkistuskauti		
Muut ryhmän yritykset	50 050 521,60	44 718 475,09

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

26. Henkilökunnan lukumäärä

	2018	2017
Keskimäärin		
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	53	45
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	1	1
Määräaikainen henkilöstö	2	3
Yhteensä	56	49

27. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

	2018	2017
Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen		
Palkat ja palkkiot	438 285,00	411 409,28
Eläkesitoumukset	Eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan Johdon lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-perusvakuutuksella Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elossa ja lisäeläketurva LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Elä annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Elä annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	57 200,00	56 200,00
Eläkesitoumukset	Eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Elä annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Elä annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

28. Lähipiirilainat ja -liiketoimet (VYL 8 luku 11 § ja KPA 2 luku 7 b §)

	2018
Yhtiön lähipiiriin kuuluville myönnettyt lainat	0,00
Yhtiöllä ei ole lähipiiriiliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.	
Samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden välisistä varoista ja veloista löytyy erittelyjä taseen liitetiedoista	11
Yhtiön vakuudet ja vastuusitoumukset on esitetty liitteellä	25
Muiden lähipiiriin kuuluvien hyväksi ei ole annettu vakuuksia eikä vastuusitoumuksia.	
Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset on ilmoitettu liitteellä	27

Muut liitetiedot

29. Tuloveroja koskevat liitetiedot

	2018	2017
Verotettavaan tuloon perustuva vero	408 244,80	1 186 084,14

30. Tilintarkastajille maksetut palkkiot

	2018	2017
Tilintarkastus	14 880,00	8 184,00
Muut palvelut	26 040,00	58 204,20
Yhteensä	40 920,00	66 388,20

31. Hallinnoitavat asiakasvaroista

LähiTapiola Varainhoito Oy tarjoaa asiakkailleen täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita.

	2018	2017
Omaisuudenhoitopalvelut		
Asiakasvarat yhteensä	10 207 894 393,68	10 820 940 165,29

32. Konserniin kuuluvaa yhtiötä koskevat liitetiedot

LähiTapiola Varainhoito Oy:n emoyhtiö, LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö, laatii konsernitilinpäätöksen. Emoyhtiön kotipaikka on Espoo ja sen tilinpäätös on saatavissa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

1) Keskeiset tuloslaskelmaerät

Liikevaihto = tuloslaskelman erä Sijoituspalvelutoiminnan tuotot

2) Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE)

Liikevoitto - Tuloverot

$$\frac{\text{Liikevoitto - Tuloverot}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

3) Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA)

Liikevoitto - Tuloverot

$$\frac{\text{Liikevoitto - Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

4) Omavaraisuusaste prosentteina

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen

kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä

$$\frac{\text{Taseen loppusumma}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}} \times 100$$

5) Kulu-tuotto -suhde

Palkkiokulut + Korkokulut + Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut

$$\frac{\text{Palkkiokulut + Korkokulut + Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{SIOJITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT}}$$

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Varainhoito Oy tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolakia ja -asetusta, sijoituspalvelulakia, lakia luottolaitostoiminnasta, valtiovarainministeriön asetusta luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita sekä kirjanpitolautakunnan yleisohjeita.

Yleiset tiedot

LähiTapiola Varainhoito Oy:n omistavat LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö, LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö ja LähiTapiola-ryhmän alueelliset vahinkovakuutusyhtiöt. LähiTapiola Varainhoito Oy:n (y-tunnus 1604393-7) kotipaikka on Espoo ja osoite Revontulenkkuja 1, 02100 Espoo. Tilinpäätös on julkaistu LähiTapiolan verkkosivuilla www.lahitapiola.fi.

Hallitus hyväksyi 1.1.–31.12.2018 tilinpäätöksen kokouksessaan 1.3.2019.

Yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Erään **saamiset luottolaitoksilta** luetaan luottolaitoksiin tehdyt talletukset. Vaadittaessa maksettavina saamisina pidetään saamisista, jotka on maksettava viimeistään vuorokauden kuluessa irtisanomisesta. Tase-erään ei merkitä jälkimarkkinakelpoisia luottolaitoksilta olevia saamisista.

Saamistodistuksia ovat kaikki jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit, kuten valtion velkasitoumukset, kuntatodistukset, valtion ja muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, pankkien sijoitustodistukset,

yritystodistukset sekä pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelka- ja vaihtovelkakirjalainat. Saamistodistukset on luokiteltu arvostusta varten jaksotettuun hankintamenuun.

Osakkeet ja osuudet on yksittäin luokiteltu arvostamista varten käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjattaviksi rahoitusvaroiksi. Myöhempi arvostaminen tapahtuu hankintamenuun, mikäli käypä arvo ei ole luotettavasti määriteltävissä (taso 3). Tytäryhtiösijoitukset sekä sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin arvostetaan hankintamenuun.

Käyvän arvon rahastoon kirjataan käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin luokiteltujen rahoitusvarojen arvostamisesta syntyneet käyvän arvon muutokset.

Aineettomissa hyödykkeissä on muina pitkävaikutteisina menoina aktivoitu vastikkeellisesti hankittujen atk-järjestelmien suunnittelumenot sekä huoneistojen perusrannusmenot. Poistoaika on 10 vuotta käyttöönotosta tai sitä lyhyempi taloudellinen käyttöaika.

Muut aineelliset hyödykkeet tase-erä muodostuu kaustosta, joka esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyt hankintamenu määräisenä. Kaluston vuotuinen poisto on 25 prosenttia menojäännöksestä.

Palkkiotuottoihin kirjataan palkkiot, kun palvelu tai erillinen toimenpide on suoritettu. Palkkiotuoton määrä on saadun vastikkeeseen käypä arvo.

Korkotuottoihin merkitään vastaaviin "Saamiset luottolaitoksilta" kuuluvista tase-eristä saatavat korkotuotot.

Erään **käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot** kirjataan kaikki muut käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitelluista tase-eristä tuloslaskelmaan kirjattavat erät paitsi näistä johtuvat korot, arvonalentumiset ja niiden peruutukset sekä osingot.

Laatimisperiaatteissa tapahtuneet muutokset

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä on huomioitu rahoitussektorin tilinpäätösnormistoon tulleet muutokset. Yhtiön kannalta merkittävimmät muutokset koskevat rahoitusvarojen ja velkojen luokittelua ja odotettavissa olevien luottotappioiden käsittelyvaatimuksia. Muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta yhtiön tulokseen eikä vertailukauden tietoihin.

Liitetiedot riskienhallinnasta

LähiTapiola Varainhoidon riskienhallinta perustuu voimassaolevaan lainsäädäntöön, siitä annettuihin määräyksiin, ohjeisiin ja tulkintoihin sekä LähiTapiola-ryhmän riskienhallintapolitiikkaan ja käytäntöihin. Yhtiön riskienhallintaprosessi on osa yhtiöryhmän riskienhallinta- ja vakavaraisuusprosessia (ORSA).

Riskienhallinnan lähtökohdat

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, jotka johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti ryhmässä huolehditaan ja tiedotetaan luotettavasti riskeistä sekä niiden hallinnasta asiakkaille ja muille sidosryhmille.

Riskienhallinnan pääalueet ja riskiluokat ovat:

Taloudelliset riskit	Vakavaraisuuden hallinnan riskit Markkinariskit Luottoriskit Likviditeettiriskit Keskittymäriskit Vakuutusriskit
Operatiiviset riskit	Toiminnan suunnittelun riskit Prosessiriskit Järjestelmäriskit Henkilöstöriskit Juridiset riskit Tapahtuma- ja vahinkoriskit
Toimintaympäristön ja strategian riskit	Yleisen toimintaympäristön riskit Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen riskit Kilpailun luonteen ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit Strategisten valintojen riskit Ryhmätason erityisriskit

Riskienhallinnan organisointi

Yhtiön hallituksella on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioiden toimintasuunnitelmissa sekä valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä

Toimitusjohtaja ja johto vastaavat riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seu-

rannasta. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Esimiesten tehtävänä on varmistaa, että liiketoimintaprosessien valvonta on riittävää ja että aina on käytettävissä luotettavaa ja ajantasaista tietoa valvonnan tuloksista. Jokainen työntekijä on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista.

Yhtiöryhmän Riskienhallintapalvelut tukee riskienhallintaprosessin ylläpitoa ja kehittämistä sekä vastaa yhtiön vakavaraisuuden hallintaprosessista ja vakavaraisuuslaskennasta.

Yhtiöryhmän lakiasianpalvelujen Compliance-toiminto varmistaa, että yhtiön toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaismääräyksiä ja sisäisiä ohjeita. Esimiehet vastaavat omien alaistensa osalta sisäisestä valvonnasta, joka kattaa myös toiminnan säännönmukaisuusvalvonnan. Compliance officer antaa vuosittain hallitukselle raportin tekemistään havainnoista.

Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnan ja riskien seurannan käytännön toteuttamisessa. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

Riskien identifiointi, mittaaminen ja hallinta

Operatiivisten ja toimintaympäristöön liittyvien riskien kartoitus, niiden toteutumisen todennäköisyys ja vaikutukset arvioidaan liiketoimintayksiköissä vuosisuunnittelun yhteydessä sekä riskitilanteen olennaisen muutoksen yhteydessä. Jokaisesta aktiivista hallintaa edellyttävästä riskistä tehdään erillinen riskienhallintasuunnitelma. Riskikartoitusten tulokset sisällytetään yhtiön vakavaraisuuden hallinnan prosessiin.

Liitetiedot vakavaraisuuden hallinnasta

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuuden hallinnan prosessi perustuu voimassaolevaan Euroopan Unionin ja kansalliseen lainsäädäntöön sekä näistä annettuihin ohjeisiin, määräyksiin ja standardeihin.

Keskeinen lainsäädäntö koostuu EU:n luottolaitosdirektiivistä (CRD IV) ja vakavaraisuusasetuksesta (CRR) sekä näitä koskevista European Banking Authorityn (EBA) antamista teknisistä standardeista. Kansallisella tasolla toimintaa ohjaavat Laki Luottolaitoksista (610/2014), sijoituspalvelulaki (747/2012) sekä Finanssivalvonnan antamat määräykset, ohjeet ja tulkinnat.

LähiTapiola Varainhoidon viranomaisvaateiden (Pilari I) mukainen kokonaisriski ja omien varojen vaatimus määräytyvät vakavaraisuusasetuksen (CRR) 95 artiklan mukaisesti kiinteiden yleiskustannusten menetelmän perusteella. Kokonaisriskinä esitetään luottoriskin tai kiinteiden yleiskustannusten perusteella laskettu kokonaisriski. Käytännössä yhtiön kokonaisriski määräytyy kiinteiden yleiskustannusten perusteella (12,5 x 25 % x kiinteiden yleiskustannusten määrä), jolloin omien varojen vaatimus on 8 prosenttia kokonaisriskistä ja 25 prosenttia kiinteistä yleiskustannuksista. Luottoriski lasketaan vakavaraisuusasetuksessa (CRR) kuvatun luottoriskin standardimenetelmän mukaisesti.

LähiTapiola Varainhoidon vakavaraisuus vuoden 2018 päättyessä oli erinomaisella tasolla. Ydin-, ensisijaisen ja kokonaispääoman määrä kokonaisriskistä oli 51,0 prosenttia (47,2 %). Vuoden 2018 tulos huomioiden vakavaraisuus olisi ollut 53,1 prosenttia (53,9 %).

LähiTapiola Varainhoidon oma vakavaraisuusarvio (ICAAP, Pilari II) perustuu edellä kuvattuun viranomaisvaateiden mukaiseen omien varojen vaatimukseen, jota syvennetään ottaen huomioon riskien ulottuvuudet, jotka jäävät Pilari I -laskennan ulkopuolelle. Lisäksi arviota täydennetään sellaisten yhtiön kantamien riskien osalta, joita Pilari I ei lainkaan kata, kuten toimintaympäristöön ja sen kehitykseen liittyvät riskit. Arviointiin sisällytetään myös muut vuosisuunnittelun yhteydessä toteutettavan riskikartoituksen tulokset.

Hallitus hyväksyy vuosittain vakavaraisuuden hallintasuunnitelman, jossa asetetaan yhtiön vakavaraisuuteen sekä omien varojen laatuun liittyvät tavoitteet ja toimenpiderajat. Vakavaraisuustilanne raportoidaan hallitukselle vuosineljänneksittäin tai tarvittaessa.

Vakavaraisuustietojen julkistaminen

Luottolaitoslain ja Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaiset vakavaraisuustiedot sisällytetään yhtiön toimintakertomukseen.

Tietojen olennaiset muutokset tilikauden aikana

Yhtiön vakavaraisuustiedot julkaistaan myös osavuositauksessa, jos niissä tapahtuu tilikauden aikana sidosryhmien, kuten asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja omistajien, kannalta olennaisia muutoksia. Tiedot julkaistaan sen ajanjakson osavuositauksessa, jonka aikana olennaiset muutokset ovat tapahtuneet. Jos olennainen muutos on tapahtunut ainoastaan yksittäisessä vakavaraisuustiedossa, muita tietoja ei ole välttämätöntä julkistaa. Osavuositauksessa voidaan siten julkistaa ainoastaan kyseinen tieto maininnalla, että muissa tiedoissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Hallitus tekee päätöksen siitä, milloin tiedoissa on tapahtunut niin olennaisia muutoksia, että ne pitää julkaista tilikauden kuluessa.

Julkistettavat tiedot

Vakavaraisuustiedot julkistetaan Finanssivalvonnan antamien määräysten ja ohjeiden vaatimassa laajuudessa. Tietoja, jotka eivät ole vakavaraisuuden kannalta olennaisia, ei kuitenkaan julkisteta. Tällaisia ovat tiedot, joilla ei ole merkitystä sidosryhmille ja jotka eivät muutoinkaan ole toiminnan laadun ja laajuuden sekä riskien kannalta merkityksellisiä. Epäoleellisiksi katsottavien tietojen osalta kerrotaan tilinpäätöstiedoissa lyhyesti, miksi kyseisiä tietoja ei ole sisällytetty tilinpäätökseen. Hallitus tekee päätöksen tiedoista, joita ei katsota olennaisiksi ja joita ei siten julkisteta. Samoin hallitus tekee päätöksen tiedoista, joiden katsotaan kuuluvan liikesalaisuuden tai salassapitovelvollisuuden piiriin.

Tilinpäätös ja toimintakertomus julkaistaan LähiTapiolaryhmän verkkosivuilla, joten myös vakavaraisuustiedot ovat verkossa sidosryhmien saatavilla.

Allekirjoitukset

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 31.12.2018 allekirjoitukset

Espoossa 1. päivänä maaliskuuta 2019

Jari Eklund
Hallituksen puheenjohtaja

Teija Kerminen

Tapio Oksanen

Janne Pesonen

Paula Pöntynen

Ulla Sipilä

Jari Sundström

Tom Liljeström
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 1. päivänä maaliskuuta 2019

KPMG Oy Ab

Timo Nummi
KHT

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Varainhoito Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Varainhoito Oy:n (y-tunnus 1604393-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, epäsuoran rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Espoossa 1. maaliskuuta 2019

KPMG OY AB

Timo Nummi
KHT